

**“TÜRK DİLİ KONUŞAN ÜLKELER PARLAMENTER ASAMBLESİ
(TÜRKPA) İKİNCİ GENEL KURUL TOPLANTISI”
TEBRİK KONUŞMASI TASLAĞI
(Astana, 28 Nisan 2011)**

Sayın Meclis Başkanları,
Sayın Genel Sekreterler,
Sayın Milletvekilleri,
Değerli Katılımcılar,

Öncelikle, Kazakistan Cumhuriyeti Parlamento Meclisi Başkanvekili Sayın Canıbek Karıbcanov ve Türk Dili Konuşan Ülkeler Parlamenter Asamblesi Genel Sekreteri Sayın Ramil Hasanov’a nazik davetleri için teşekkürlerimi sunmak istiyorum.

Orta Asya ve Kafkasya’daki Türk cumhuriyetlerinin bağımsızlıklarını ilan etmelerinin 20. yıldönümünü kutlamakta olduğumuz 2011 yılında, Türk dünyasındaki işbirliği girişimlerinin yoğunluk kazandığını görmekten memnuniyet duymaktayız.

Gerçekten de, 2008 yılında İstanbul Anlaşması’nın imzalanmasıyla TÜRKPA’nın kuruluşundan bu yana, Türk devletleri arasındaki işbirliği giderek kurumsallaşmış ve çok boyutlu bir görünüm kazanmıştır. Üç yıldan az bir süre zarfında TÜRKPA kuruluş aşamasını hızlı adımlarla katederek, Türk cumhuriyetleri arasında parlamenter işbirliğinin daimi platformu işlevini başarıyla üstlenmiş bulunmaktadır.

Türk dünyasının öncü kurumlarından olan Uluslararası Türk Kültürü Teşkilatı-TÜRKSOY ise, 1993 yılından bu yana kültür ve sanat alanında sürdürdüğü ortak çalışmalar ile Türk halklarına ait renkleri dünyaya başarıyla sunmaya devam etmektedir. Son olarak New York’ta gerçekleştirilen ve bizzat şahit olduğum Nevruz kutlamaları bunun en çarpıcı örneği olmuştur.

Öte yandan, kurulması uzun yıllardır gündemde olan hükümetlerarası teşkilat, Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi (kısa adıyla Türk Konseyi) adı altında 3 Ekim 2009 tarihli Nahçıvan Anlaşması ile Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan ve Türkiye tarafından hayata geçirilmiştir. Böylelikle kültür cephesinde TÜRKSOY, parlamenter cephede TÜRKPA'dan sonra siyasi alanda da daimi bir işbirliği ve istişare mekanizması olarak Türk Konseyi'nin kurulmasıyla halka tamamlanmış, bir çatı kuruluşu meydana getirilmiştir.

Türk Konseyi, kuruluş çalışmaları tamamlandığında, yeni bazı ortak kurumlar ile işbirliği sahasını daha kapsayıcı hale getirecek, aynı zamanda mevcut yapılar arasında tamamlayıcılık gözeterek birleştirici rol oynayacaktır. Önümüzdeki dönemde ortak dil ve tarih üzerine bilimsel araştırmalar yapmak üzere Astana'daki "Türk Akademisi" yeniden yapılandırılacaktır. Doğa bilimleri ve eğitim alanlarında işbirliği yürütmek üzere "Türk Dili Konuşan Ülkeler Bilimsel Araştırma Fonu" ve "Üniversitelerarası Birlik" oluşturulacaktır. Ekonomik işbirliğine verilen öncelik doğrultusunda "Türk Dili Konuşan Ülkeler İş Konseyi" kurulması için çalışmalar hızla sürmektedir.

Daimi Sekreteryası yaklaşık 6 ay önce İstanbul'da faaliyete geçen Türk Konseyi, Arap Ligi, Avrupa Konseyi, Körfez İşbirliği Konseyi gibi tam teşekküllü bir uluslararası örgüt olarak ortaya çıkmıştır. Türk Konseyi bu niteliğiyle tarihte Türk devletleri arasında gönüllü olarak kurulan ilk devletlerarası siyasi örgüttür. Devlet Başkanları Zirveleri, bundan böyle "Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi Zirvesi" olarak adlandırılacaktır. Birinci Zirve'nin önümüzdeki Ekim ayında Almatı'da yapılması ve özel olarak "Ekonomik İşbirliği" konusuna eğilmesi öngörülmektedir.

Değerli katılımcılar,

Özetle değindiğim bu gelişmeler, bağımsız Türk cumhuriyetleri arasında bugüne dek girilen en geniş çaplı işbirliği hareketine işaret etmektedir. Temel amaç, kapsamlı işbirliği yoluyla Türk cumhuriyetlerinin kalkınmalarını daha da

hızlandırmak ve uluslararası planda seslerini daha güçlü biçimde duyurmaktır. Bu anlamda, Türk devletleri arasında bütünleşme için gereken ortak stratejik irade ortaya konmuş bulunmaktadır.

Sözkonusu iradenin tarihi bağlar, dil ve kültür birlikteliği temelinde verimli sonuçlar doğurmasında parlamenter boyut kritik rol oynayacaktır. Parlamenterlerin temasları ve ortak çalışmaları sayesinde üye ülkeler arasında siyasi diyalog daha da ilerletilebilecek, işbirliği süreçleri halkların beklentileri doğrultusunda şekillendirilecektir. Keza Türk Konseyi çatısı altında yürütülecek somut projeler doğrultusunda gündeme gelmesi muhtemel mevzuat değişiklikleri ve uyumlaştırma çalışmaları, ulusal parlamentolarda sizlerin öncülüğünde gerçekleştirilebilecektir. Kısacası, kanun yapıcı olarak siz parlamenterlerimizin değerli katkıları, Türk Konseyi ve temelleri atılmakta olan tüm ilişkili kuruluşlarının başarısında tayin edici bir unsur olacaktır.

Sözlerime son verirken, TÜRKPA Dönem Başkanlığını üstlenen Kazakistan Cumhuriyeti'ne tebriklerimi sunar, üstün başarılar dilerim.

Nazik ilginize teşekkür ederim.